

Warszawa, 24 sierpnia 2005 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-483966-VI/04/AB

00-090 Warszawa Tel. centr. 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 827 64 53

Pan
Mirosław Gronicki
Minister Finansów
WARSZAWA

Zapoznaliśmy się z ustawą z dnia 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy - Ordynacja podatkowa oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 143, poz. 1199, zwana w dalszej części „ustawą nowelizującą”). Rzecznik Praw Obywatelskich z satysfakcją przyjął zmianę art. 240 § 1 Ordynacji podatkowej przez dodanie punktu 9, jak również unormowanie w art. 24 ustawy nowelizującej zasad oprocentowania nadpłat powstałych w wyniku uchylecia decyzji ostatecznych w trybie tego przepisu w związku z art. 28 ust. 3 Konwencji zawartej między Rzeczpospolitą Polską a Królestwem Danii w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku (Dz.U. Nr 43, poz. 368).

Jednakże z zaniepokojeniem stwierdziliśmy, że mimo, iż od 31 grudnia 2002 r., tj. od wejścia w życie Konwencji, do dnia 1 września 2005 r., w którym wejdzie ustawa nowelizująca, upłynie okres dwóch lat i ośmiu miesięcy nadal może być utrudnione odzyskanie nadpłat przez podatników w sprawach, w których nie istniała dotychczas droga prawna pozwalająca na wznowienie postępowań zakończonych decyzją ostateczną wydaną przed wejściem w życie Konwencji i odzyskanie nienależnego - po jej wejściu w życie zapłaconego podatku. Chodzi tu o sprawy, w których nastąpiło przedawnienie zobowiązania w podatku dochodowym

od osób fizycznych (art. 70 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa - Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm.).

Okoliczność, że w okresie od 31 grudnia 2002 r. do 1 września 2005 r. nie było możliwe odzyskanie nadpłat z powodu nieistnienia podstawy prawnej pozwalającej na wznawianie postępowań i uchylanie decyzji ostatecznych wydanych w stanie prawnym obowiązującym przed wejściem w życie Konwencji nie powoduje ani przerwania, ani zawieszenia biegu przedawnienia.

Organy podatkowe rozpoznające wnioski o wznowienie postępowań na podstawie art. 240 § 1 pkt 9 Ordynacji podatkowej, w brzmieniu obowiązującym od 1 września 2005 r. będą zobowiązane ustalić czy zaistniały okoliczności powodujące przerwanie lub zawieszenie biegu przedawnienia i czy zobowiązanie podatkowe przedawniło się. W przypadku stwierdzenia, że nastąpiło przedawnienie, pozostanie im wydanie decyzji odmawiającej uchylecia decyzji ostatecznej (art. 245 § 1 pkt 3 lit. b, Ordynacji podatkowej). W tej sytuacji podatnicy ci będą uprawnieni do wystąpienia z kolejnym wnioskiem - o wypłatę odszkodowania na podstawie art. 260 § 2 pkt 2 w zw. z art. 261 Ordynacji podatkowej.

Podatnicy, do których wynagrodzeń ma zastosowanie art. 28 ust. 3 w zw. z art. 14 ust. 3 Konwencji, czekają już bardzo długo na zwrot nadpłat.

W sytuacji, gdy celem art. 28 ust. 3 Konwencji było dokonanie zwrotu podatku pobranego w stanie prawnym poprzedzającym jej wejście w życie, a zmiana art. 240 § 1 Ordynacji podatkowej polegająca na dodaniu punktu 9 dokonana została dla umożliwienia realizacji tego celu w sprawach, w których nie było podstawy prawnej do uchylecia decyzji ostatecznych zgodnych ze stanem prawnym sprzed wejścia w życie Konwencji, zaś norma art. 24 ustawy nowelizującej ma zapewnić zainteresowanym podatnikom odpowiednie oprocentowanie nadpłat - niepożądanym byłoby, gdyby w przypadku przedawnienia zobowiązań podatkowych którykolwiek z podatników wnoszących żądanie wypłaty odszkodowania spotykał się z dodatkowymi utrudnieniami, np. w określeniu wysokości odszkodowania lub z odmową jego wypłacenia. Wprawdzie - stosownie do art. 261 § 4 Ordynacji podatkowej - będzie mu przysługiwało prawo wniesienia powództwa do sądu powszechnego lecz podatnicy nie powinni być stawiani przed taką koniecznością.

Jak się wydaje wśród spraw, w których będą składane wnioski o wznowienie postępowania, będą przeważały takie, w których podatnicy wpłacali zaległy podatek wraz z odsetkami zwłoki. Mam nadzieję, że zgodzi się Pan Minister z poglądem, iż odszkodowania powinny obejmować, obok wpłaconych kwot należnego podatku i odsetek za zwłokę, również oprocentowanie obliczane od całości uiszczonych niegdyś kwot.

Z przedstawionych względów, zwracam się do Pana Ministra o rozważenie wydania w trybie art. 14 § 1 pkt 2 Ordynacji podatkowej, stosownej interpretacji wyjaśniającej zasady załatwiania wniosków o wznowienie postępowań w trybie art. 240 § 1 pkt 9 Ordynacji podatkowej oraz - w przypadku przedawnienia zobowiązania podatkowego - żądań o przyznanie odszkodowań.

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich
/-/ Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich